Евалюація ключових навичок і наскрізних умінь на уроках української словесності

Леся Гапон, к.ф.н., консультант ТКМЦНОІМ

Обов'язкові результати навчання учнів: базові знання, конкретні результати і орієнтири для оцінювання

Держстандарт загальної середньої освіти

Складники вимог до обов’язкових результатів навчання учнів

- Групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;
- спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;
- конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;
- орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу.

Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами

4

групи результатів навчання

29

конкретних результатів навчання

10

загальних результатів навчання

70

орієнтирів для оцінювання

ВИМОГИ

до обов'язкових результатів навчання учнів у мовно-літературній освітній галузі

(українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою)

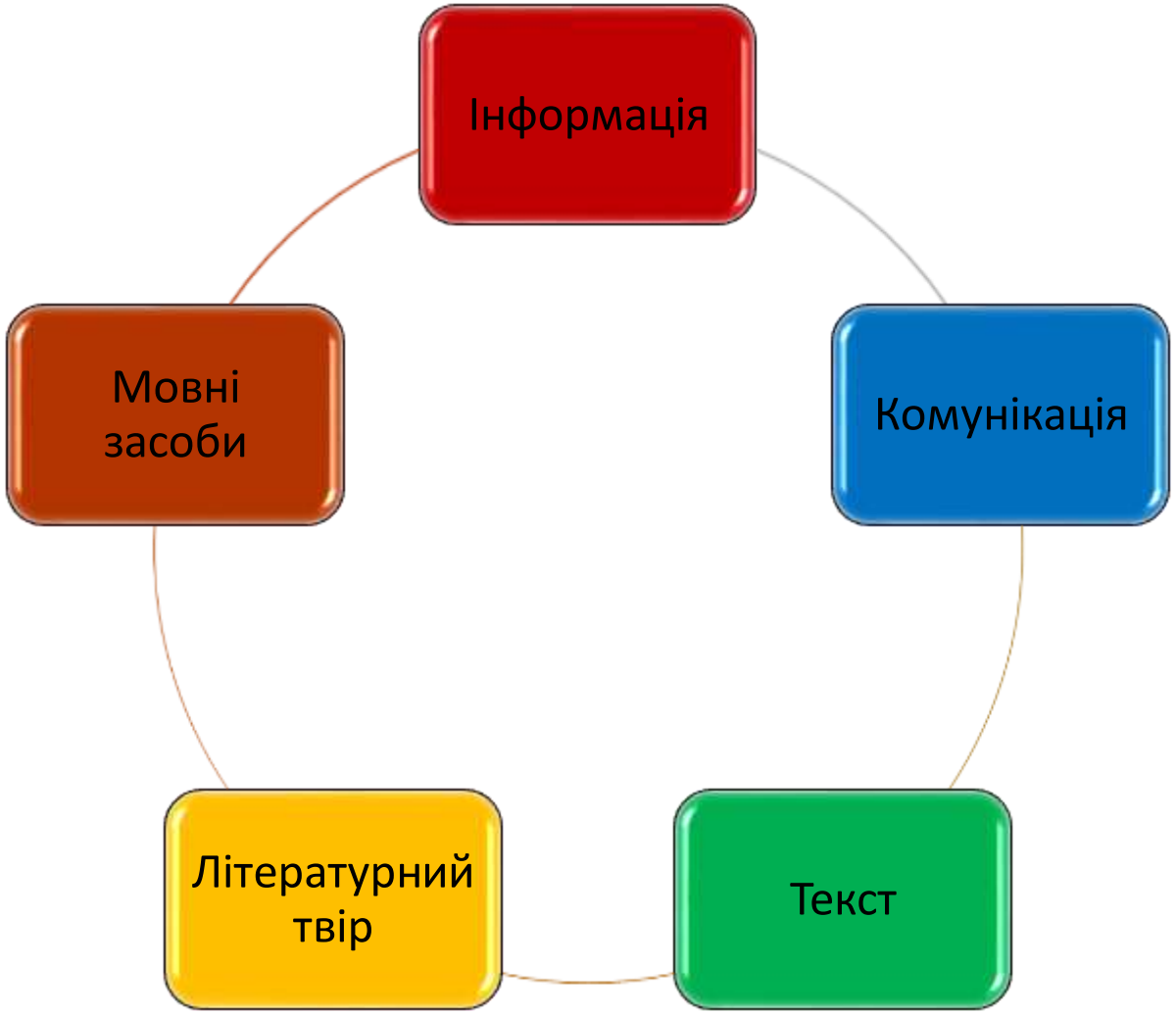
Загальні результати	5—6 класи		7—9 класи	
	конкретні результати	орієнтири для оцінювання	конкретні результати	орієнтири для оцінювання
1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях				
Сприймає усну інформацію [МОВ-1.1]	слухає висловлювання (зокрема художні тексти, медіатексти) у різних формах (монолог, діалог, полілог), сприймаючи подану в достатньо вільному темпі інформацію відповідного обсягу на відому і частково нову тематику [6-МОВ-1.1.1]	уважно слухає монологічні/діалогічні висловлювання, зважаючи на мету та умови спілкування, особливості текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [6-МОВ-1.1.1-1]	слухає інформацію з різних джерел на відому і нову тематику, подану у вільному темпі, тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) [9-МОВ-1.1.1]	свідомо застосовує прийоми активного слухання [9-МОВ-1.1.1-1]
	реагує на почуте, уточнюючи важливі для розуміння деталі [6-МОВ-1.1.2]	вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [6-МОВ-1.1.2-1]	бере активну участь у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної	відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на важливих деталях,

Індекси на позначення обов’язкових результатів навчання учнів - **[6 МОВ 1.1.2-1]; [9 МОВ 1.1.1]**

Індекс	Обов'язкові результати навчання учнів
Скорочений **буквений запис**	**Освітня галузь**, до якої належить обов’язковий результат навчання
Цифра на початку індексу	Порядковий номер **року навчання** (класу), на завершення якого очікується досягнення результату навчання
Перша цифра після буквеного запису до крапки	**Номер групи результатів навчання**
Цифра після крапки	Номер **загального результату навчання**
Наступна цифра	Номер **конкретного результату навчання**
Остання цифра	Номер **орієнтира для оцінювання** відповідного навчального результату

БАЗОВІ ЗНАННЯ

Українська мова, українська і зарубіжна література

ІНФОРМАЦІЯ

- джерело інформації;
- інформація текстова, графічна, числова тощо;
- достовірність, новизна, актуальність і несуперечливість інформації;
- надійність і ненадійність джерел інформації;
- критерії добору і способи пошуку інформації;
- явна і прихована інформація;
- факти і судження;
- маніпуляція і пропаганда.

КОМУНІКАЦІЯ

- комунікативна взаємодія;
- ситуація спілкування;
- адресат, адресант;
- форма і зміст повідомлення;
- мета і позиція мовця;
- комунікативні наміри співрозмовників;
- важливі та другорядні деталі повідомлення;
- прихований зміст повідомлення;
- вербальні та невербальні засоби;
- типові стратегії мовленнєвої взаємодії;
- аргументація;
- інтонаційні засоби;
- емоційний стан співрозмовників;
- формули мовленнєвого етикету;
- жанрові форми мовлення;
- різноманітні стратегії продукування ідей;
- принципи етики спілкування, норми літературної вимови;
- соціокультурні норми;
- стереотипи, протидія та попередження дискримінації, цькування (булінгу);
- протидія пропаганді та маніпуляції;
- ненасильницька комунікація;
- суспільно-культурний контекст;
- цифрове середовище;
- безпечна поведінка у цифровому просторі;
- онлайн-взаємодія;
- форми презентації;
- академічна доброчесність.

ТЕКСТ

- різновиди текстів (одиничні і множинні, цілісні, перервані і змішані);
- опис, розповідь, роздум;
- стилі та жанри;
- структура тексту;
- фрагментарні тексти;
- зміст прочитаного;
- тема;
- мікротема;
- ідея;
- проблеми в тексті;
- підтекст;
- культурно-історичний контекст;
- гіпертекст у медіатексті;
- особистий і суспільний досвід;
- мета читання (для отримання інформації, виконання завдань, розвитку естетичного досвіду).

ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР

- художні твори українських і зарубіжних авторів;
- література корінних народів і національних меншин;
- актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична, проблематика творів;
- роди і жанри літератури;
- зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція, художні образи, поетика);
- літературний твір в історико-культурному контексті;
- літературно-мистецькі епохи, напрями, течії та стилі;
- індивідуальний стиль;
- естетична цінність літературного твору;
- відкритість творів літератури до інтерпретації;
- художній переклад; читацький досвід, емоційний стан читача.

МОВНІ ЗАСОБИ

- мова як система;
- мовні одиниці різних рівнів, їх характерні ознаки та функції в мовленні;
- мова як відображення картини світу;
- мовна норма та її динамічність в історико-культурному контексті;
- помилка;
- засоби художньої виразності.

Вимоги до обов’язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання) *(додаток 2)*

- взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку;
- висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;
- досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може прийняти рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів

Наказ Міністерства освіти і науки України 19.02. 2021 р. № 235
«Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів ЗЗСО»

ОЦІНЮВАННЯ

навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);

письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);

цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);

практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Наказ Міністерства освіти і науки України 19.02. 2021 р. № 235
«Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів ЗЗСО»

ДЖЕРЕЛА

- Лист МОН від 06.08.2021 №4.5/2303-21 **Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі / 5 класах** ЗЗСО за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції “Нова українська школа” https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/83419/
- Нова українська школа: порадник для вчителя https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf

ДЖЕРЕЛА

ЯК УЧИТЕЛЯМ ОЦІНЮВАТИ УЧНІВ У 5 КЛАСАХ НУШ

- https://education.24tv.ua/yak-vchitelyam-otsinyuvati-uchniv-vesti-zhurnal-pereviryati-zoshiti_n1762908?fbclid=IwAR2knggGmwuvZg4MHwH4K4N9AQdt7a1kqqMRm4S-FU5nB-Du-XYMPL8YwAw

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ І ВЕДЕННЯ ЖУРНАЛІВ У 5-Х ПІЛОТНИХ КЛАСАХ НУШ

- https://mon.gov.ua/ua/news/mon-spilno-z-komandoyu-pidtrimki-reform-ministerstva-rozyasnili-osoblivosti-ocinyuvannya-i-vedennya-zhurnaliv-u-5-h-pilotnih-klasah-nush

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ

- Заклад освіти може сам вибрати, як оцінювати учнів – за власною шкалою оцінювання або за системою оцінювання, визначеною законодавством.
- У МОН наголосили, що якщо школа запровадить власну шкалу оцінювання, то там мають визначити правила, як перевести ці оцінки в систему оцінювання, визначену законодавством.

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ

- В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне).
- Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання.
- Також вчителі школи можуть ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання з окремих предметів / інтегрованих курсів.
- У МОН додають, що оцінка учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі та його батькам

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ДЛЯ УЧНІВ (ОРІЄНТОВНІ)

- Учень не тільки дає відповіді, а й наводить аргументи для підкріплення своїх відповідей на запитання більш високого рівня.
- Учень ставить запитання більш високого рівня своїм одноліткам і вчителеві.
- Учень створює власні навчальні продукти в усній та письмовій формах (презентації, есе, письмові нотатки для відповідей, індивідуальні записи, зроблені як звіти після завершення роботи, узагальнююче опитування).
- Учень демонструє ініціативу, мотивацію та навчання як у класі, так і за його межами, ставлячи запитання й ініціюючи дії, які виходять за рамки уроку.
- Учень демонструє впевненість у собі в процесі навчання, ставлячи запитання, аналізуючи, висловлюючи ідеї, позиції та думки, точку зору, які відрізняються від того, що кажуть його однолітки та вчитель.
- Учень розуміє, аналізує та синтезує інформацію.
- Учень робить висновки, основані на інформації, отриманій у ході спостережень, вимірювань і експериментів.

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні **Категорії критеріїв**	**Початковий рівень** 1 – 3 балів	**Середній рівень** 4 – 6 балів	**Достатній рівень** 7 – 9 балів	**Високий рівень** 10 – 12 балів
Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні **Категорії критеріїв**	**Початковий рівень** 1 – 3 балів	**Середній рівень** 4 – 6 балів	**Достатній рівень** 7 – 9 балів	**Високий рівень** 10 – 12 балів
Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення, відтворює почуте або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення, відтворює почуте або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення, висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення, висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні **Категорії критеріїв**	**Початковий рівень** 1 – 3 балів	**Середній рівень** 4 – 6 балів	**Достатній рівень** 7 – 9 балів	**Високий рівень** 10 – 12 балів
Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні / **Категорії критеріїв**	**Початковий рівень** 1 – 3 балів	**Середній рівень** 4 – 6 балів	**Достатній рівень** 7 – 9 балів	**Високий рівень** 10 – 12 балів
Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання

СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕСУ ОЦІНЮВАННЯ

- Перед уроком складається перевірний лист із визначеними критеріями, основаними на цілях і завданнях уроку. Оцінка є найбільш надійною та валідною, коли вчитель чітко ставить цілі та визначає завдання уроку так, щоб це було зрозуміло для учнів, батьків, шкільної адміністрації та, коли вона має вимірники.
- Для того, щоб розробити вимірники для оцінювання учнівської роботи, учитель спочатку визначає критерії, які описують якісну роботу із завданням. Критерії не встановлюють, що учні повинні дати правильну відповідь на запитання, а описують тип розуміння й комунікації, якому учні мають слідувати. Коли критерії та перевірні листи вже розроблені, необхідно виділити час для того, щоб пояснити їх учням. Учні можуть самостійно розробляти перевірні листи відповідно до визначених критеріїв або під керівництвом вчителя.
- Якщо треба оцінити окремих учнів, можуть бути використані перевірні листи, які містять прізвище учнів, дату спостереження і тему уроку.
- Для кожного уроку, на якому використовується групова робота, треба заздалегідь вибрати групу чи окремих учнів, робота яких буде оцінюватись. Це дозволить планувати, хто з учнів буде опитаний і які його навички можуть бути оцінені в певний день.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Як оцінювати за великою кількістю видів діяльності учнів на уроці	Скласти контрольний список певних навичок, що мають бути оцінені. Ці списки використовуються як критерії, щоб оцінювати оволодіння кожним учнем тієї чи іншої навички. Він може містити типи запитань, які ставлять учні (високий чи низький рівень), чи наводить учень докази своїх тверджень, або як учень відповідає на запитання іншого учня.
Як оцінювати окремих учнів, коли вони працюють у групах	Вибрати одного учня та спостерігати за ним упродовж певного часу, згодом, переключаючи увагу на іншого учня. Під час спостереження за учнем є змога оцінити його внесок у роботу групи.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Як визначити внесок кожного з учнів, коли вони працюють в групах	Варіантом вирішення є підготовка схеми, накресленої відповідно до того, як учні сидять в групах. У ній робиться запис напроти кожного учня у випадку, коли окремий учень щось робить. Це можна використати в поєднанні з перевірним листом, який був описаний раніше. Коли всі члени групи оцінені адекватно, можна переходити до іншої групи.
Як оцінювати знання змісту уроку	Скласти перелік або схему, на яких представлені елементи знань, що мають бути засвоєні на уроці. У міру того, як учні використовують знання під час обговорення, презентацій, виконання завдань, учитель помічає для себе ступінь використання інформації окремими учнями. Це дозволяє здійснити глибшу оцінку вивченого, ніж тестування пам’яті. Цей стиль оцінювання дозволяє побачити, чи вміє учень застосовувати свої знання.

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

Оцінювання після вправи (завдання)	Оскільки одним зі шляхів заохочення й оцінки вивченого є надання учням можливості відобразити власний досвід, можна попросити учнів записати у вільному стилі їхні думки про вправу (наприклад, про алгоритм виконання вправи, найбільш ефективні прийоми, використані в ній, змістовну інформацію, найбільш важливу для даної вправи, нові для учнів питання, які йшли врозріз із особистими переконаннями тощо).
Самооцінювання та взаємооцінювання між учнями	Учні можуть використовувати критерії та перевірні листи для оцінювання свого власного сприйняття роботи. Учні, які працюють у групах, можуть оцінювати презентації один одного в групі.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ/ДОКУМЕНТАЦІЯ

- У процесі організації контрольно-оцінювальної діяльності необхідно враховувати **спостереження за навчальним поступом учнів.**
- Ця форма оцінювання ефективна для визначення того, що і як вивчила дитина. Під час щоденних занять, об’єктивно спостерігаючи за дитиною і записуючи свої спостереження, можна зібрати велику кількість обґрунтованої та надійної інформації. Ця інформація забезпечує підґрунтя для висновків про стан й успіхи дитини та викладацькі підходи. Учитель постійно здійснює спостереження. Спостереження деколи бувають неформальними та не передбачають записування, а деколи спостереження ведуться з певною метою. Неформальне й формальне спостереження спільно дають точне бачення дитячих можливостей та навичок.
- Існує багато методів запису спостережень:
- записи життєвих епізодів;
- списки перевірки;
- переліки;
- фотографії та відео/аудіо записи.

ЗАПИСИ ЖИТТЄВИХ ЕПІЗОДІВ

Ці записи складають об’єктивний опис спостереження. Час від часу вчитель переглядає записи, аби зробити висновок про поступ дитини.

Ім’я: **Дата:** **Епізод:**	**Ім’я:** **Дата:** **Епізод:**	**Ім’я:** **Дата:** **Епізод:**
Ім’я: **Дата:** **Епізод:**	Ім’я: Дата: Епізод:	Ім’я: Дата: Епізод:

СПИСКИ ПЕРЕВІРКИ Й ОБЛІКОВІ КАРТКИ

- Це прості та ефективні способи запису спостережень. В них визначаються конкретні типи поведінки, на яку варто звернути увагу. Вони є корисними і часто вживаними способами моніторингу дитячого поступу. Як правило, списки розвитку містять навички в тому порядку, як вони зазначені в програмі.

КРИТЕРІЇ	ПОСТІЙНО	ІНКОЛИ	РІДКО
Учневі подобається читати			
Учень орієнтується у книзі			
Учень впевнено читає			
Учень має улюблені книжки			
Учень передбачає розвиток сюжету			
Учень ставить запитання, аби краще зрозуміти			
Учень обговорює свої думки з приводу прочитаного тощо			

ПОРТФОЛІО

Це метод оцінювання, що базується на добірці учнівських робіт. Його користь і міра довіри до нього як до методу оцінювання, залежить від вибору вчителя.

Мета портфоліо:

- сприяти інтеграції викладання й оцінювання;
- забезпечити учнів, учителів, батьків та інших відповідальних осіб необхідною інформацією про дитячий поступ і різноманітні класні заходи;
- надати дітям можливість здійснювати самооцінювання власних робіт;
- надати можливість учителеві спостерігати за поступом кожного учня;
- формувати основу оцінювання учнівських досягнень, враховуючи численні джерела.

ТИПИ ПОРТФОЛІО

- ***Загальне портфоліо*** є окремою текою, де зберігаються учнівські роботи. Його використовують учень та вчитель. До нього можуть входити: усі чернетки та остаточні варіанти письмових завдань з усіх предметів, тести, дослідницькі звіти, записи; списки для перевірок; відгуки на прочитане, фотографії різних проектів, заходів тощо.
- ***Учнівське демонстраційне портфоліо*** – це тека або коробка з роботами, що демонструють дитячі здобутки. Цей тип портфоліо створюється для демонстрації, його можна показувати батькам. До нього можуть входити: вибрані роботи із Загального портфоліо для демонстрації найкращого або особливих здобутків за певний проміжок часу; учнівські думки про вибрані роботи та про свої здобутки.
- ***Учнівсько-вчительське портфоліо***

ПИСЬМОВІ ТЕСТИ

- Письмові тести завжди були невід’ємною частиною оцінювання. Проте вчителі повинні пам’ятати про обмеження, які має цей тип оцінювання. Варто робити тести якомога більш наближеними до реальних занять класу. Використання відкритих запитань відкриває можливість для різних відповідей і показує, що діти знають насправді.
- Виправданим буде використання результатів тестів для оцінювання індивідуального поступу дитини, а не для порівняння з іншими дітьми. Фіксовані стандартні критерії дозволяють дітям рівнятися на певний стандарт майстерності, а не порівнювати себе з іншими.